

A 3.3. Platforma educationala online pentru sprijin profesional.
Identificare resurse educaționale pentru susținerea educației incluzive de calitate

VIOLENȚA ÎN ȘCOALA-CAUZE, EFECTE ȘI SOLUȚII

VIOLENȚA ÎN ȘCOALA

- Spre deosebire de **agresivitate**, care reprezintă potențialitatea ce permite dirijarea acțiunii și ține de gândire, analiza fiind intrinsecă, **violența** este acțiunea în sine, dezorganizarea brutală a personalității sau colectivității și afectează atât individul, cât și mediul în care acesta se manifestă.
- Astfel, întâlnim mai multe **tipuri de violență în mediul școlar** ce cuprinde orice formă de manifestare a unor comportamente precum:

VIOLENTA IN SCOALA

- **Violența verbală** (poreclire, tachinare, amenințare, hărțuire) ofensă adusă statutului/autorității cadrului didactic
- **Violența fizică**, concretizată prin lovire, împingere, bruscare, pălmuire, lovirea cu diverse obiecte, vătămare corporală, deposedare prin forță de bunuri, furt

VIOLENTA IN SCOALA

- **Violența economică** (materială) ce se răsfrânge asupra obiectelor din jur, asupra mobilierului școlar și a bunurilor altor persoane
- **Violența psihică** ce are ca efect formarea complexelor de inferioritate la elevul agresat, și se manifestă prin verbalizare, atitudini de respingere, izolare

VIOLENTA IN SCOALA

- **Violențele verbale** (certuri, conflicte, injurii, țipete) au ajuns din pacate sa fie considerate **paradoxal situații tolerabile și obișnuite** în orice școală, în familie, în contextul social actual (violența verbală a străzii, a mass-mediei etc.).

VIOLENTA IN SCOALA

Principalele **forme ale violenței în mediul școlar:**

○ **Violența elev-elev:**

-violența verbală (certuri, conflicte, injurii, țipete);

-violența fizică între elevi;

VIOLENTA IN SCOALA

○ **Violența elevilor față de profesori:**

- lipsa de implicare și de participare a elevilor la activitățile școlare (absenteismul școlar, fuga de la ore, indisciplina în clasă, ignorarea profesorilor);
- ofensă adusă statutului și autorității cadrului didactic (refuzul îndeplinirii sarcinilor școlare, atitudini ironice sau sarcastice, zgomote în timpul orei);
- comportament școlar neadecvat: întârzierea la ore, părăsirea clasei în timpul orei, fumatul în școală și orice alt comportament care contravine flagrant regulamentului școlar în vigoare;

VIOLENTA IN SCOALA

○ **Violența profesorilor față de elevi:**

- agresiunea verbală față de elevi (atitudini ironice, țipete, chiar injurii, jigniri);
- agresiune non-verbală (ignorarea mesajelor elevilor și neacordarea de atenție acestora, gesturi sau priviri amenințătoare, atitudini discriminative);
- excluderea de la activitățile didactice sau chiar pedeapsa fizică;

VIOLENTA IN SCOALA

○ **Violența părinților în spațiul școlii:**

- față de profesori – violență verbală (ironii, discuții aprinse, țipete);
- față de alți elevi/față de propriul copil;

VIOLENTA IN SCOALA

Cauzele care generează violența școlară, ale căror efecte se cumulează și se potențează reciproc:

○ **Cauze psiho-individuale:**

– factori individuali: toleranță scăzută la frustrare, dificultăți de adaptare la disciplina școlară, imagine de sine negativă, instabilitate emoțională;

VIOLENTA IN SCOALA

○ Cauze familiale:

- climatul socio-afectiv (relații tensionate între părinți, mediu lipsit de securitate afectivă);
- tipul/dimensiunea familiei;
- condițiile economice ale familiei;

VIOLENTA IN SCOALA

○ Cauze școlare:

– dificultăți de comunicare elevi-profesori, impunerea autorității cadrelor didactice, stiluri didactice de tip excesiv autoritare ale profesorilor, distorsiuni în evaluarea elevilor;

VIOLENTA IN SCOALA

○ **Cauze induse de contextul social:**

- mass-media;
- influența grupului de prieteni și a anturajului din afara școlii;

VIOLENTA IN SCOALA

- **Cauzele violenței fizice** – „expresie culturală a frustrării în spațiul școlii” pot fi diverse:
 - consecințe ale imobilității elevilor în clasă pe parcursul duratei unei activități didactice și, de aici, nevoia de mișcare în timpul recreației, care poate genera agresivitate fizică între elevi;
 - lipsa unei „culturi a jocului”, ceea ce face ca jocul să se transforme în agresivitate fizică;

VIOLENTA IN SCOALA

- trăsăturile specifice vârstei (nevoia de libertate și de manifestare a propriei individualități, de impunere într-un grup, inclusiv prin violență fizică);
- apariția unor „găști” ca manifestare a subculturilor școlare;
- proveniența din medii socio-familiale și culturale foarte diferite sau defavorizante etc.;

VIOLENTA IN SCOALA

○ Consecințele manifestărilor agresive/violente în contextul școlar:

- performanțe școlare scăzute;
- eșec școlar, suspendare, excludere sau părăsirea voluntară a școlii;
- asumarea violenței ca formă acceptabilă de rezolvare a problemelor/conflictelor;
- efort suplimentar din partea profesorilor și administrației pentru gestionarea problemelor de disciplină (comportamentele disruptive de la clasă și agresive din pauză necesită atenție și supraveghere suplimentară), ceea ce duce la scăderea eficienței predării și limitarea oportunităților de învățare pentru ceilalți elevi;

VIOLENTA IN SCOALA

- imagine negativă din partea colegilor și a profesorilor;
- marginalizarea elevului;
- sentimente de izolare și singurătate;

VIOLENTA IN SCOALA

○ Tipuri de activități de prevenire a fenomenelor de violență organizate la nivelul unităților de învățământ:

- acțiuni de conștientizare de către elevi a efectelor negative ale violenței;
- organizarea cu părinții a unor activități pe tema prevenirii violenței școlare, lectorate cu părinții;
- dezvoltarea unor programe de formare a cadrelor didactice privind managementul clasei, dezvoltarea abilităților de comunicare, dezvoltarea de conflicte, promovarea cooperării;

VIOLENTA IN SCOALA

- participarea/implicarea elevilor în proiecte care vizează reducerea violenței școlare;
- schimbul de experiență între școli pe tematica prevenirii violenței;
- activități extrașcolare în care să fie analizate fenomenele de violență școlară, concursuri între clase, organizarea de spectacole privind violența;
- implicarea comitetului de părinți în organizarea unor activități de prevenire și combatere a fenomenului violenței;

VIOLENTA IN SCOALA

- dezbateri tematice organizate de elevi, organizarea „săptămânii toleranței”, a „săptămânii antiviolență” în școală;
- analiza în cadrul unei dezbateri a principiilor/valorilor morale încălcate de diferite acte de violență școlară;
- dezbateri a unor situații de violență școlară prezentate în mass-media: înțelegerea cauzelor, analiza modului în care situațiile puteau fi evitate, analiza consecințelor asupra victimelor/agresorilor;

VIOLENTA IN SCOALA

- realizarea unui colaj de imagini din presa scrisă care prezintă situații de violență și analiza acestora;
- realizarea unei prezentări Power Point care să urmărească o temă relevantă privind violența școlară;
- organizarea de către elevii clasei a unui atelier pentru părinți pe tema „Cum așteptăm să ne sprijine familia pentru a ne simți în siguranță”;

VIOLENTA IN SCOALA

○ **Strategii de prevenire și reducere a agresivității în contextul școlar:**

– introducerea părinților în programe de prevenție și intervenție – părinții trebuie să fie parteneri sociali ai cadrelor didactice pentru susținerea efortului de reducere și prevenție a comportamentelor violente („recompensarea acasă a comportamentelor prosociale”);

VIOLENTA IN SCOALA

- schimbarea contextelor școlare care utilizează pedeapsa – aspectele negative din contextul școlar care au legătură cu întărirea comportamentelor agresive pot fi: utilizarea excesivă a dezaprobării sau lipsa remarcilor de aprobare din partea profesorului sau a colegilor, experiențe de eșec școlar, greșeli excesive, schimbări în rutina clasei, tehnici agresive de gestionare a comportamentelor violente ale copiilor.
- Obiectivele acestui gen de intervenție vizează **învățarea și utilizarea de către cadrele didactice a tehnicilor de gestionare a comportamentelor elevilor, încurajarea comportamentelor acceptate social.**

VIOLENTA IN SCOALA

- Învățarea de către elevi a abilităților sociale – cei mai mulți elevi devin agresivi deoarece au un deficit de abilități sociale adecvate.
- Obiectivele acestei strategii de intervenție **vizează învățarea de către elevi a unor comportamente care să-i ajute să gestioneze situațiile în care se confruntă cu comportamente agresive ale celorlalți** (să ignore situațiile, să ia distanță de aceste situații, să reacționeze cu fermitate și să solicite asistența profesorilor atunci când este nevoie).